

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 18.2.2004
KOM(2004) 108 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

***e*Europe 2005 -toimintasuunnitelman väliarviointi**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Kansalaisille ja yrityksille suunnatut palvelut.....	4
2.1.	Sähköinen hallinto.....	4
2.2.	Verkko-opiskelu.....	5
2.3.	Sähköinen terveydenhuolto	5
2.4.	Sähköinen liiketoiminta	6
3.	Kaikille nopeampi ja turvallisempi Internet.....	7
3.1.	Laajakaista.....	7
3.2.	Turvallisuus.....	8
3.3.	Osallistaminen tietoyhteiskuntaan	9
4.	Täytäntöönpano	9
4.1.	Vertailuanalyysit	9
4.2.	Hyvien käytäntöjen vaihto	10
5.	Päätelmät	11

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

*e*Europe 2005 -toimintasuunnitelman väliarviointi

1. JOHDANTO

*e*Europe-toimintasuunnitelma on osa Lissabonin Eurooppa-neuvostossa määriteltyä strategiaa, jolla uudenaikaistetaan Euroopan taloutta ja muokataan siitä osaamistalous. *e*Europe 2002 -toimintasuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2000, ja vuoden 2002 loppuun mennessä suurin osa sen 65 tavoitteesta oli saavutettu. Lähes kaikilla yrityksillä ja kouluilla oli Internet-yhteys; Internet-kotitalouksien määrä oli lähes kolminkertaistunut ja Euroopassa oli maailman nopein tutkimuksen runkoverkko¹.

Vuoden 2002 loppuun mennessä ei ollut kuitenkaan juurikaan näyttöä siitä, että Internetin läpimurto Euroopassa olisi näkynyt uusina työpaikkoina ja palveluina. Myöskään tuottavuuden parantumisesta ei ollut merkkejä, toisin kuin erityisesti Yhdysvalloissa. Yhteydet olivat tarjolla, mutta niiden käyttö laahasi jälkijunassa.

Uusien palvelujen luomisen ja käytön stimuloinnista tuli siten keskeinen tavoite *e*Europe 2005 -toimintasuunnitelmassa, joka vahvistettiin Sevillan Eurooppa-neuvostossa². Sen yleisiä tavoitteita ovat, että Euroopassa pitäisi vuoden 2005 loppuun mennessä olla uudenaikaiset sähköiset viranomaispalvelut (sähköinen hallinto, verkko-opiskelu, sähköinen terveydenhuolto) ja dynaaminen ympäristö sähköiselle liiketoiminnalle, joka perustuu laajalti levinneisiin ja kilpailukykyisesti hinnoiteltuihin laajakaistayhteyksiin sekä turvalliseen verkkoinfrastruktuuriin.

Jäsenvaltiot sitoutuivat toteuttamaan toimintasuunnitelman 3. helmikuuta 2003 annetussa *e*Europe-päätöslauselmassa³, jossa myös pantiin tyytyväisenä merkille komission aikomus esittää *e*Europe 2005 -toimintasuunnitelman väliarviointi ”ennen vuoden 2004 keväällä kokoontuvaa Eurooppa-neuvostoa”.

Tämä tiedonannon muodossa annettava väliarviointi sisältää komission analyysin poliittisesta ja konkreettisesta kehityksestä, jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden vastauksista syksyllä 2003 suoritettuun kyselyyn sekä lokakuussa 2003 järjestetyn verkkokyselyn ja julkisen kuulemisen perusteella saadusta palautteesta. Kuulemisen keskeinen tulos oli, että se vahvisti *e*Europe-tavoitteiden merkityksellisyyden ja niiden riittävyyden tietoyhteiskunnan haasteiden ratkaisemiseksi EU:hun liittyvissä maissa. Osapuolet olivat yhtä mieltä siitä, että toimintasuunnitelman väliarvioinnissa tulisi keskittyä hankkeiden päivittämiseen ja hienosäätöön sekä täytäntöönpanomekanismien lujittamiseen. Tiedonanto noudattelee tarkasti toimintasuunnitelman rakennetta ja siihen liittyy seikkaperäisempi valmisteluasiakirja, jossa

---

¹ Ks. *e*Europe 2002 -loppuraportti, KOM(2003) 66, ja *e*Europe 2002: Progress made in Achieving the Targets, SEK(2003)407.

² *e*Europe 2005 -toimintasuunnitelma, KOM(2002) 263.

³ Neuvoston päätöslauselma *e*Europe 2005 -toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta, 2003/C 48/02.

on taustoitettu laajemmin politiikan kehittymistä ja vertailuanalyysijä toimintasuunnitelman kussakin alakokonaisuudessa.

2. KANSALAISILLE JA YRITYKSILLE SUUNNATUT PALVELUT

2.1. Sähköinen hallinto

Nykyisin tunnustetaan laajalti, että sähköinen hallinto on keskeinen väline julkisen sektorin uudistamisessa. Jäsenvaltioiden vahva poliittinen tuki tälle näkyy siinä, että ne harjoittavat kaikki aktiivista sähköisen hallinnon politiikkaa. Tieto- ja viestintäteknologiaa (TVT) pidetään katalysaattorina hallinnon uudenaikaistamiselle ja palvelun parantamiselle. Sähköinen hallinto on kansallisten tietoyhteiskuntapolitiikkojen ytimessä. Vertailuanalyysien mukaan kokonaan verkossa saatavien julkisten peruspalvelujen osuus kasvoi lokakuun 2001 ja lokakuun 2003 välisenä aikana 17 prosentista 43 prosenttiin, joskin jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja: lokakuussa 2003 kokonaan verkossa saatavien julkisten peruspalvelujen osuus vaihteli 72 prosentista 15 prosenttiin.⁴ Samaan aikaan on todettu, että tarvitaan parempia TVT-työkaluja ja niiden parempaa yhteentoimivuutta, taitojen kartuttamista sekä tausta- ja palvelutoimintojen integroimista.⁵

eEurope 2005:n sähköistä hallintoa koskevat tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia, ja jäsenvaltiot ovat sopineet useista uusista EU:n tason yhteishankkeista sitten toimintasuunnitelman hyväksymisen. Useimmissa jäsenvaltioissa edistytään hyvin julkishallintojen laajakaistayhteyksien määrän, vuorovaikutteisten sähköisten viranomaispalvelujen, Internet-yleisöpäätteiden sekä sähköisten hankintojen käytettävyyden suhteen.

Kuulemisen yhteydessä saadussa palautteessa pyydettiin kiinnittämään huomiota seuraaviin asioihin eEurope 2005 -toimintasuunnitelman arvioinnin yhteydessä:

- Vertailuanalyysit: on tärkeää, että sähköisessä hallinnossa ei ole kyse vain teknologian käyttöönotosta ja palvelujen tarjonnasta vaan siinä tarjotaan ratkaisuja. Tarjonta kasvaa, mutta kysyntä laahaa jäljessä⁶. Kysyntää ohjaavia tekijöitä on ymmärrettävä paremmin. Niinpä on ryhdyttävä mittaamaan enemmän sähköisen hallinnon sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ja sen kysyntää ohjaavia tekijöitä. Tämä edellyttää myös täydentäviä määrällisiä ja laadullisia mittapuita.
- Hyvien käytäntöjen vaihto: kokemuksen karttuessa voidaan yksilöidä hyviä käytäntöjä ja onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä. Konferenssien ja palkintojen kaltaisten keinojen lisäksi tarvitaan järjestelmällisempää hyvien käytäntöjen vaihtoja ja kokemusten siirrettävyyttä. Eräät EU:hun liittymässä olevat maat ja ehdokasmaat ovat pyytäneet opastusta sähköisen hallinnon toteuttamisessa.
- Poliittisia linjauksia ja rahoitustukea koskevan EU:n tason yhteistyön tehostaminen: tässä yhteydessä mainittuja aloja olivat luottamus ja turvallisuus (ja identiteetin hallinta),

---

⁴ *Web based Survey on Electronic Public Services*, Cap Gemini Ernst & Young, joulukuu 2003.

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2002/action_plan/egov/index_en.htm

⁵ *Reorganisation of government back offices for better electronic public services – European good practices*, Danish Technological Institute, joulukuu 2003.

⁶ *Management A/S, Top of the web – Survey on quality and usage of public services*, PLS Ramboll, marraskuu 2003. <http://www.topoftheweb.net/en/index.htm>

standardointi ja avoimen lähdekoodin ohjelmistot, osallistaminen ja saavutettavuus (ja monikanavajakelu) sekä innovointi. Monet jäsenvaltiot mainitsivat lisäksi yhteentoimivuuden (esim. yhteiset kansalaistunnisteet, sähköinen todentaminen ja datasanastot). Yhteentoimivien yleiseurooppalaisten palvelujen kehittämiseksi olisi tarvetta silloin, kun EU:n poliittiset tavoitteet kohtaavat Euroopan kansalaisten tarpeet.

2.2. Verkko-opiskelu

Opetus- ja koulutusalan yhteydet TVT-infrastruktuureihin ovat jatkuvassa kasvussa. Yhä enemmän ollaan perillä tekijöistä, jotka tekevät TVT:n käytöstä menestyksen. Verkko-opiskelu edellyttää luotettavaa teknologiaa ja laajakaistaisia yhteyksiä, erittäin pätevien opettajien ja kouluttajien tukea, laadukasta sisältöä ja laadukkaita palveluja sekä uusia lähestymistapoja oppimiseen. Korkean tason poliittinen sitoutuminen näkyy kansallisissa suunnitelmissa ja äskettäin hyväksytyssä eLearning-ohjelmassa.

Toimintasuunnitelman arvioinnissa huomioitavaa:

- Kaikista hankkeista ja pilottitoimista saatuja kokemuksia on arvioitava järjestelmällisesti, jotta pystyttäisiin määrittelemään suunta tulevaisuuden verkko-opiskelulle. eLearning-ohjelman tapaan tärkeintä on oppia kaikesta kentällä saadusta kokemuksesta ja laajentaa mittakaavaa ripeästi täysimittaiseksi toiminnaksi sekä edistää uusia lähestymistapoja oppimiseen. Toimintasuunnitelmassa voitaisiin tältä osin tehostaa toimia, joilla rohkaistaan yhteistyöhön, tulosten jakamiseen ja käytäntöjen vaihtoon.

2.3. Sähköinen terveydenhuolto

Sähköinen terveydenhuolto koskettaa eEuropan kaikkia aihekokonaisuuksia, koska se on riippuvainen kaistanleveydestä, turvallisuudesta ja yksityisyydensuojasta sekä käyttäjäkeskeisestä palveluntarjonnasta. Sähköinen terveydenhuolto on tulossa terveydenhuoltopolitiikan keskeiseksi näkökohdaksi alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla. Useimmat jäsenvaltiot ovat jo kehittäneet sähköistä terveydenhuoltoa koskevia suunnitelmia, joista monissa kaavaillaan sähköisen terveydenhuollon välineille ja sovelluksille yli 3 prosentin osuutta terveydenhuoltobudjetin kuluista. Euroopan tasolla sekä tutkimuksen puiteohjelmassa että kansanterveysohjelmassa sähköiselle terveydenhuollolle annetaan huomattava painoarvo.

Toimintasuunnitelman arvioinnissa huomioitavaa:

- Kuuleminen vahvisti tarpeen jatkaa työtä kolmen eEuroppa ehdotetun sähköisen terveydenhuollon toimintakokonaisuuden osalta: sähköiset terveystiedot, terveysalan verkkopalvelut sekä jäsenvaltioiden ja komission perustamat terveystietoverkot.
- Lisäksi tarvitaan – vuonna 2003 pidetyn EU:n ministerikonferenssin suositusten mukaisesti – vahvaa poliittista johtajuutta ja sitoutumista, jotta pystyttäisiin toteuttamaan Euroopan laajuinen sähköisen terveydenhuollon yhteentoimivuus, joka takaa terveydenhuollon potilaskeskeisen jatkuvuuden ja potilaiden liikkuvuuden. Yksilöityjä haasteita ovat: terveydenhuoltotuotteiden, -järjestelmien ja -palvelujen yhteentoimivuus ja standardit, varmuus- ja turvallisuuskysymykset inhimillisellä ja teknisellä tasolla (mukaan luettuina koulutustarpeet), oikeusvarmuus ja yksityisyydensuoja, sähköisen terveydenhuollon ratkaisujen hyötyjen mittaaminen ja levittäminen sovittujen EU:n laajuisten vertailu- ja kustannus-hyötyanalyysien avulla sekä potilaiden liikkuvuus.

2.4. Sähköinen liiketoiminta

Jos mielitään saavuttaa eEurope 2005 -toimintasuunnitelman tavoitteet sähköisen liiketoiminnan alalla, saavutusten ei tulisi rajoittua sähköiseen kaupankäyntiin, jonka osalta selvitykset kielivät verkko-ostamisen ja -myymisen jatkuvasta kasvusta, vaan TVT tulisi integroida kokonaisvaltaisesti liiketoimintaprosesseihin.

Toimintasuunnitelman päätoimintalinjat (lainsäädäntö, standardointi, taidot ja sähköisen liiketoiminnan edistäminen pk-yrityksissä) ovat edelleen päteviä. Sähköisen liiketoiminnan oikeudelliset puitteet ovat vakiintumassa, kun sähköisestä allekirjoituksesta, kaupankäynnistä ja tekijänoikeudesta annettuja direktiivejä ollaan siirtämässä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, ja hankintadirektiiveistä ollaan tekemässä lainsäädäntöpakettia, jolla sähköiset hankinnat otetaan käyttöön julkisella sektorilla. Lisäksi Dublinissa pidetään huhtikuussa 2004 oikeudellinen konferenssi, jossa keskustellaan yritysten sähköisen liiketoiminnan harjoittamisen oikeudellisista esteistä järjestetyn verkkokyselyn tuloksista. Komissio aikoo myös laatia huhtikuussa 2004 tiedonannon oikeudenmukaisesta kaupasta yritysten välisillä Internet-kauppapaikoilla edistääkseen ja helpottaakseen pk-yritysten osallistumista sähköiseen liiketoimintaan.

Komission tammikuussa 2004 antamassa tiedonannossa ei-toivotun kaupallisen viestinnän eli ns. roskapostin torjumisesta⁷ yksilöidään toimia, joilla julkisen ja yksityisen sektorin sidosryhmät voivat lujittaa uutta EU:n laajuista ”roskapostikieltoa”, joka sisältyy sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviin. Lisäksi useimmissa jäsenvaltioissa ja monilla Euroopan alueilla on käynnistetty hankkeita, joilla edistetään sähköisen liiketoiminnan käyttöönottoa pk-yrityksissä.

Toimintasuunnitelman arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota täytäntöönpanoon erityisesti seuraavilla aloilla:

- Edistymisen seuraaminen: On olennaisen tärkeää saada jäsenvaltioiden täysi tuki suuren mittakaavan selvityksille. Sähköisen liiketoiminnan politiikkojen määrälliset tavoitteet tulisi toteuttaa ns. yrityspolitiikan tulostaulussa eEurope 2005:n tavoitteiden mukaisesti.
- Yhteentoimivuus ja standardointi: Yritysovellusten riittämätön yhteentoimivuus jarruttaa uusien yhteistyömuotojen hyväksymistä. Yhteentoimivuuskysymysten ratkaisemisessa tarvitaan jäsenvaltioiden tukea. Asiaa käsitellään muun muassa tulevassa *European e-Business Interoperability Forum* -tapahtumassa ja CEN:n järjestämissä aiheeseen liittyvissä seminaareissa sekä yhteentoimivuuskonferenssissa vuonna 2004.
- .eu-alueen käyttöönotto: Kaikki jäsenvaltiot ja EU:hun liittymässä olevat maat tukevat .eu-alueen perustamista. Eräiden tahojen mielestä kyseessä on ratkaiseva tekijä luottamuksen luomisessa EU:n sähköistä kaupankäyntiä kohtaan. eEurope-toimintasuunnitelmassa tulisikin keskittyä asiasta annettavan asetuksen täytäntöönpanoon ja alueen yleiseen saatavuuteen vuoteen 2004 mennessä.
- Turvalliset ja toimivat sähköiset maksujärjestelmät: Luottamus verkkotilaamiseen ja -maksamiseen on olennaista sähköisen ja langattoman liiketoiminnan edistämisen kannalta.

---

⁷ *Ei-toivottu kaupallinen viestintä eli roskaposti*, KOM(2004) 28. Lisätietoja on verkkosivulla: http://europa.eu.int/information_society/topics/ecom/highlights/current_spotlights/spam/index_en.htm

Erityisesti tarvitaan toimivien mikromaksujärjestelmien kehittämistä ja langattomaan maksamiseen liittyvien poliittisten kysymysten ratkaisemista.

3. KAIKILLE NOPEAMPI JA TURVALLISEMPI INTERNET

3.1. Laajakaista

Laajakaista on poliittisen esityslistan kärjessä. Vuoden 2003 kevään huippukokouksessa jäsenvaltiot sopivat kansallisten laajakaistastrategioiden laatimisesta vuoden 2003 loppuun mennessä. Komissio raportoi Eurooppa-neuvostolle telealan tilanteesta maaliskuussa 2004 ja strategioista kesäkuussa 2004.

Laajakaistamarkkinat ovat kasvussa: saatavuus ja käyttöönotto lisääntyvät kaikkialla EU:ssa. EU:ssa oli 19,5 miljoonaa laajakaistayhteyttä lokakuun 2003 lopussa, kun lokakuussa 2002 yhteyksiä oli 10,6 miljoonaa. Näistä yhteyksistä 72,5 % on DSL-yhteyksiä ja loput lähinnä kaapelivälitteisiä yhteyksiä. Kattavuuden ja käytön odotetaan lisääntyvän monikanavalähestymistavan myötä, joka perustuu eri teknologioiden rinnakkainoloon ja hyödyntämiseen. EU:n lähestymistapa infrastruktuurin kehittämiseen on riippumattomuus mistään tietystä teknologiasta, mikä pätee sekä sääntelyyn että politiikkaan.

Kun sähköisen viestinnän uusi sääntelyjärjestelmä tulee voimaan, on erittäin tärkeää, että se pannaan täytäntöön täysimääräisesti, tosiasiallisesti ja ajoissa kunkin jäsenvaltion ja EU:hun liittymässä olevan maan lainsäädännössä, jotta investoinneille voitaisiin luoda otollinen ja ennakoitava ympäristö. Komission yhdeksännessä raportissa EU:n sähköisen viestinnän sääntelypaketin täytäntöönpanosta, joka hyväksyttiin 19. marraskuuta 2003, todetaan, että kilpailu laajakaistamarkkinoilla on edelleen vähäistä ja että useat jäsenvaltiot eivät ole vielä panneet uutta sääntelyjärjestelmää täytäntöön. Kun lisäksi otetaan huomioon, että laajakaista on kuluttajien saatavana lähinnä DSL-yhteyksien kautta, kilpailu laajakaistamarkkinoilla on huolestuttavan vähäistä.

EU:lla onkin kaksi keskeistä haastetta laajakaistan täydellisessä hyödyntämisessä, ja vastauksia pullonkaulojen torjumiseksi ratkotaan EU:n tasolla:

Yksityisiä investointeja heikommassa asemassa olevien alueiden tietoverkkoihin pidättelee pelko niiden kannattavuudesta, mikä vaarantaa eEuropan ”tietoyhteiskunta kaikille” -tavoitteen saavuttamisen. Tämän johdosta on ryhdytty EU:n rakennerahastojen käyttöön perustuviin erityistoimiin riittämättömään kysyntään liittyvän ongelman ratkaisemiseksi maa- ja syrjäseuduilla sekä taloudellisesti heikossa asemassa olevilla kaupunkialueilla. Komissio on äskettäin antanut tarkistetut ohjeet rakennerahastojen käytön perusteista ja yksityiskohtaisista säännöistä sähköisen viestinnän alalla.⁸ Näitä toimia tehostetaan uusilla digitaalisen kahtiajaon torjumiseen tähtäävillä ns. pikakäynnistyshankkeilla, joilla vauhditetaan laajakaistan tarjontaa heikommassa asemassa olevilla alueilla yksittäisestä teknologiasta riippumatta.⁹

Toinen haaste on se, että laajakaistan käyttöönotto on kaikissa jäsenvaltioissa sen tarjontaa vähäisempää. Yksi laajakaistan yleistymisen pullonkauloista on houkuttelevan sisällön puute. Laajakaista mahdollistaa monia uusia palveluja, erityisesti multimediapalveluja, mutta uusien

---

⁸ SEK (2003) 895

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/telecom_en.pdf

⁹ Ks. KOM(2003) 65 *Sähköinen viestintä: tie osaamistalouteen*, ja KOM (2003) 690 *Euroopan kasvualoite*.

liiketoimintamallien syntyminen edellyttää, että ensin on ratkaistava joukko kysymyksiä. Esimerkiksi tekijänoikeuksien suojatun sisällön saattaminen verkkoon riippuu suuresti määrin digitaaliseen sisältöön kohdistuvien oikeuksien hallintajärjestelmien (DRM) toteuttamisesta.

Toimintasuunnitelman arvioinnissa huomioitavaa:

- Seuranta: Teknologian monipuolistuessa ja monikanavaympäristöjen yleistyessä tarvitaan tarkempaa seuranta esimerkiksi digitaalitelevisioon siirtymistä koskevien kansallisten suunnitelmien osalta.
- Painopisteen siirtäminen tarjonnasta käyttöön: Pohdittaessa pelkkien yhteyksien lisäksi laajakaistan käytön edistämistä on arvioitava sitä, miten ihmiset yhdistävät laajakaistan jokapäiväiseen elämäänsä. Tarvitaan enemmän tietoa avoimen ja yhteentoimivan digitaalisen sisällön ja julkisten palvelujen tarjonnan esteistä kaikilla jakelukanavilla.
- Digitaaliseen sisältöön kohdistuvien oikeuksien hallintajärjestelmät (DRM): Tätä kysymystä tulisi käsitellä EU:n tasolla. Digitaalisten oikeuksien suojausjärjestelmiä koskeva sääntelyjärjestelmä on esitetty direktiivissä 2001/29/EY, jota parhailaan saatetaan osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Parempaa läpinäkyvyyttä tarvitaan kuitenkin niiden kriteerien osalta, joita jäsenvaltiot käyttävät tai tulevat käyttämään määritellään digitaalisten tekijänoikeuksien hallinnointiin liittyviä korvauksia koskevia periaatteita. Markkinat ovat kehityksensä kriittisessä vaiheessa. Yhteensopivien tekijänoikeuksien hallinnoinnin infrastruktuurien puuttuminen saattaa johtaa markkinoiden lisääntyvään pirstaloitumiseen. Toisaalta digitaalisten tekijänoikeuksien hallinnointiteknologioiden onnistunut käyttöönotto järjestelmissä ja palveluissa tulee osaltaan takaamaan tärkeiden uusien sisältömarkkinoiden kehityksen, mikä tulee olemaan keskeisen tärkeää laajakaistan leviämässä, samoin kuin sisältöteollisuuden elinvoimaisuuden tukemisessa myös yleisemmin.

3.2. Turvallisuus

Verkko- ja tietoturva on yksi tietoyhteiskunnan perusedellytyksistä. Lähes 80 % Euroopan kansalaisista pidättäytyi tekemästä ostoksia Internetissä turvallisuuteen liittyvien pelkojen takia, ja ainoastaan 54 % yhtiöistä on virallinen tietoturvapoliittikka. Jotkin jäsenvaltiot kehittävät kansallisia tietoturvastrategioita, joihin kuuluu oikeudellisia velvollisuuksia, tiedotuskampanjoita, hallinnon ja tekniikan standardeja, ongelmatilanteiden parempaa hoitamista sekä tietoverkkorikollisuutta käsitteleviä strategioita. Kaikki jäsenvaltiot ja EU:hun liittymässä olevat maat ovat korostaneet sähköisestä allekirjoituksesta annetun direktiivin täytäntöönpanoa merkittävänä askeleena tällä alalla.

EU:n uusi sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmä sisältää myös turvallista sähköistä viestintää koskevia määräyksiä. Turvallisuuskysymykset ovat korkealla sijalla EU:ssa, mistä voidaan pitää osoituksena nopeaa poliittista päätöstä Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston perustamisesta. Sen tärkeimpiä päämääriä on avustaa ja neuvoa komissiota ja jäsenvaltioita verkko- ja tietoturvaan liittyvissä asioissa sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Se auttaa lisäämään koordinoitua ja tiedonvaihtoa tietoyhteiskunnan sidosryhmien kesken. Virastosta tulee turvallisuuskulttuurin kehittämisen mekanismi.

Toimintasuunnitelman arvioinnissa huomioitavaa:

- Sähköisten allekirjoitusten hyväksyntää markkinoilla on lisättävä edistämällä Euroopan tasolla yhteentoimivia standardeja ja kaiken muotoisia sähköisiä allekirjoituksia teknologiasta riippumatta.
- Standardien ja sertifiointin rooli luottamuksen luomiseksi tietoyhteiskuntaan.
- EU:n tason yhteistyön painopisteiden määrittely verkko- ja tietoturvan alalla erityisesti Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston puitteissa (EU:n tason julkis-yksityisen kumppanuuden kehittäminen, toiminnan ja organisaatioiden kartoittaminen jäsenvaltioissa, parhaat tiedotuskäytännöt sekä riskien arviointi).

3.3. Osallistaminen tietoyhteiskuntaan

TVT:n kehittyminen ei jakaudu tasaisesti kaikkien alueiden ja sosiaali- ja väestöryhmien kesken, minkä vuoksi ”osallistaminen tietoyhteiskuntaan” tai ”digitaalinen kahtiajako” ovat kysymyksiä, jotka koskettavat kaikkia eEurope 2005:n alakokonaisuuksia. Kuuleminen osoitti, että ongelma tiedostetaan yleisesti, ja kaikki ovat yhtä mieltä toiminnan tarpeellisuudesta.

Erityisesti tulisi keskittyä uusien jakelukanavien tulevaisuuden potentiaaliin, jotta parannettaisiin verkon saavutettavuutta ja houkuttelevuutta laajemmalle kohderyhmälle. Tämä tarkoittaa langattomien lähi- ja suuralueverkkoratkaisujen ja digitaalitelevisioon siirtymisen selvittämistä.

Toimintasuunnitelman arvioinnissa huomioitavaa:

- Tarvitaan tietoa alueellisen epätasapainon suuruuden arviointia varten, mahdollisesti rakennerahastoja koskevien poliittisten linjausten tarkistuksen yhteydessä.
- Verkkopalvelujen saavutettavuutta koskevat EU:n tason standardit, sähköiset hankinnat mukaan luettuina, jotka perustuvat verkon sisällön saavutettavuutta koskevan aloitteen (WAI) toteuttamiseen, ja yhteinen merkintäjärjestelmä verkkosivujen saavutettavuudelle.
- Verkon saavutettavuuden parantaminen syrjään jääneitä ryhmiä ja heikommassa asemassa olevia alueita varten edistämällä entisestään TVT:n monikanavaista tarjontaa (tietokone, digitaalitelevisio, kolmannen sukupolven matkaviestintä jne.)
- TVT:n käyttöönoton ja käytön edistäminen syrjään jäämässä olevien ryhmien keskuudessa tiedotus- ja koulutustoimin sekä soveltuvan sisällön ja palvelujen tarjonnan kautta.

4. TÄYTÄNTÖÖNPANO

4.1. Vertailuanalyysit

Neuvoston eEurope-päätöslauselman¹⁰ ohjeiden mukaisesti vertailuanalyysit perustuvat pitkälti Eurostatin järjestämiin ja kansallisten tilastolaitosten suorittamiin virallisiin kotitalous- ja yritystutkimuksiin. Näissä tutkimuksissa selvitetään 26 indikaattoria kaikkiaan 37 indikaattorista. Tammikuuhun 2004 mennessä on saatu tulokset 12 yritystutkimuksesta ja 11 kotitaloustutkimuksesta.

---

¹⁰ 2003/C 48/02.

Jotta varmistettaisiin säännöllinen vertailukelpoisen tiedon saanti jäsenvaltioista ja lisättäisiin tietoyhteiskunta-aiheisten virallisten tilastojen käyttöä, komissio teki elokuussa 2003 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tietoyhteiskunnan tilastoista.

Neuvoston eEurope-päätöslauselmassa pyydettiin toteuttamaan sähköistä liiketoimintaa ja terveydenhuoltoa koskeva kokeiluhanke. Komission yksiköt ovat suorittaneet sähköisen liiketoiminnan valmiuksia koskevan indikaattorin menetelmänalyysin, ja ne tekevät indikaattoria koskevia ehdotuksia, kun vuoden 2003 tiedot ovat saatavilla. Tämä indikaattori voitaisiin sisällyttää vertailuanalyysiin vuodesta 2004. Sähköistä terveydenhuoltoa koskevasta pilottihankkeesta tulisi olla tuloksia saatavana keväällä 2004.

Sekä väliarvioinnin kyselyihin annetuissa vastauksissa että tilastotyöryhmien keskusteluissa on painotettu indikaattoreiden tarkistuksen tarpeellisuutta. Toimintasuunnitelman arvioinnissa huomioitavaa:

- Nykyiset indikaattorit keskittyvät liikaa valmiuteen ja liian vähän intensiteettiin ja vaikutuksiin¹¹.
- Indikaattorit eivät osoita, missä määrin eEuropen tavoitteet on saavutettu.
- Tarvitaan vertailevia lukuja EU:n ulkopuolisista maista; eEuropea tulisi verrata maailman parhaisiin tuloksiin.
- On liian varhaista arvioida eEurope 2005:n vertailuanalyysien suorittamista. Kaikki vuodelta 2003 saatavissa olevat tiedot sisältävä vertailuanalyysiraportti esitellään kesäkuussa 2004. Nykyisen vertailuanalyysikonaisuuden lisäksi voitaisiin toteuttaa välittömästi muita hankkeita väliarvioinnin tulosten perusteella. Näiden tulosten perusteella tarvitaan lisä-analyysseja sekä poliittisesti tähdellisempää ja kattavampaa indikaattorikonaisuutta.

4.2. Hyvien käytäntöjen vaihto

Hyvien käytäntöjen vaihto täydentää vertailuanalyysijä ja se on avoimen koordinoitimenetelmän peruseriaate. Hyvien käytäntöjen tukemiseen on käytettävissä suuri määrä eri välineitä. Näitä ovat erilaiset foorumit ja konferenssit, kuten Italian kanssa sen puheenjohtajakaudella järjestetty toinen sähköistä hallintoa koskeva konferenssi vuonna 2003 sekä Kreikan puheenjohtajakauden aikana järjestetty sähköistä terveydenhuoltoa koskeva konferenssi, kilpailut ja laatupalkinnot, molemminpuolista oppimista tukevien verkkojen, kuten sähköisen liiketoiminnan eurooppalaisen tukiverkoston (eBSN) ja Eurooppalaisen kouluverkon¹² (EUN) tukeminen, kokemusten koostaminen ohjeiksi, tarkistuslistoiksi, toteuttamiskaavioiksi tai teknisiksi työskentelyasiakirjoiksi, vapaaehtoisten hyviä käytäntöjä koskevien säännösten hyväksyminen ja käytäntöjen koostamiseen perustuvien avointen standardien hyväksyminen.

Näitä välineitä käytetään laajalti eEuropen tukena. Kokemusten vaihdon tehostamiseksi olisi kuitenkin pohdittava, kuinka niiden käyttöä tulisi kohdistaa, jotta saataisiin parempia tuloksia kuin *ad hoc* -periaatteella. Kokemusten vaihdon optimointi edellyttää, että kunkin alan

---

¹¹ OECD määritteli valmiutta, intensiteettiä ja vaikutuksia koskevat luokitukset raportissaan *Defining and Measuring e-Commerce: A Status Report*, OECD-DSTI 8.10/1999.

¹² <http://community.eun.org/>

poliittisten välineiden yhdistelmää tasapainotetaan yhteisymmärryksen tasosta, kokemuksesta ja alan kypsyyssasteesta riippuen.

5. PÄÄTELMÄT

eEurope 2005 -toimintasuunnitelman puoliväliin mennessä on saavutettu huomattavaa edistystä.

eEurope 2005:n tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia, kun EU laajenee 25 jäsenvaltion suuruiseksi. Kuuleminen osoitti, että toimintasuunnitelma on stimuloinut lukuisia kansallisia ja alueellisia toimia. Laajakaista ja sähköinen hallinto ovat kehittyneet huomattavasti, minkä taustalla on ollut lisääntynyt poliittinen tuki kansallisella ja EU:n tasolla.

eEurope 2005:n tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vahvaa poliittista johtajuutta ja sitoutumista kaikilla tasoilla. Onnistumisen alueita on useita – laajakaistayhteydet yleistyvät, viranomaispalveluja on entistä enemmän verkossa jne. Monilla aloilla edistys on kuitenkin edelleen tarjontavetoista ja keskittyy teknologiaan, sovelluksiin ja aloitteisiin. Tarvitaan koordinoituja toimia kaikkien osapuolten kesken, jos halutaan saavuttaa eEuropesta odotettavat tuottavuushyödyt ja lisätyöpaikat. Tämä kypsyminenprosessi merkitsee ratkaisujen toimittamisen korostamista ja yksittäisten menestystarinoiden ripeää laajentamista kriittiseksi massaksi.

Alueita, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota ja jotka ovat tärkeitä toimintasuunnitelman tarkistuksessa, ovat:

- Yhteentoimivuus, standardit ja monikanavajakelu ovat aiheita, joiden todettiin tarvitsevan lisähuomiota kaikilla alueilla. Monissa tapauksissa keskeisenä vaatimuksena ei ole tekninen ratkaisu vaan monenvälisten tai institutionaalisten sopimusten tekeminen.
- Yleiseurooppalaisen ulottuvuuden lujittaminen. Useimmat aloitteet ovat lähinnä kansallisia tai alueellisia. Mahdollisuudet valtioiden rajat ylittävään oppimiseen ja tiedonvaihtoon tunnustetaan laajalti, mutta niihin tartutaan vähemmän. Yhteentoimivuusongelmat pysyvät ja jopa moninkertaistuvat toiminnan lisääntyessä. Mahdollisuudet kaventaa johtajien ja seuraajien välistä kuilua tehokkaamman käytäntöjen vaihdon kautta hukataan.
- Siirtyminen kysyntävetoiseen lähestymistapaan, jossa korostetaan palvelujen toimittamista, lisäarvoa kaikille loppukäyttäjille sekä toiminnallisuutta. Sähköisen liiketoiminnan, hallinnon, terveydenhuollon ja opiskelun alalla on selvästi monia hyviä aloitteita, mutta tähän mennessä ei ole täysin oivallettu tapoja tuoda riittävän konkreettisia palveluja verkkoon tai niiden soveltuvuutta loppukäyttäjille.
- Jotta laajakaistaa voitaisiin kehittää entisestään, tarvitaan enemmän houkuttelevaa sisältöä. Tässä yhteydessä on otettava huomioon tekijänoikeuksin suojattu sisältö sekä yhteentoimivien DRM-ratkaisujen toteuttaminen, käyttäjien oikeutettuja odotuksia unohtamatta.
- Sellaisten uusien liiketoiminta- ja palveluntarjontamallien kokeilu, joissa siirtyminen sähköisiin palveluihin tuo enemmän lisäarvoa. Sähköiset palvelut lisäävät tuottavuutta ja tehokkuutta yleensä silloin, kun niihin yhdistetään prosessien ja palvelujen toimittamisen tehokas uudelleenorganisointi.

- Osallistaminen tietoyhteiskuntaan edellyttää seurannan ja kvantifioinnin lisäämistä. Erityisesti tämä pätee arvioitaessa alueellista epätasapainoa ja sähköisten palvelujen monikanavajakelun potentiaalia palvelujen saavutettavuuden parantamisessa.
- On myös mitattava sähköisten palvelujen vaikutusta tehokkuuteen tai tuottavuushyötyihin ja elämän- ja työnlaatuun. Samalla on otettava huomioon vaikutukset kansalaisuuteen ja hallintoon. Erityisesti tarvitaan kokemuksen jäsennettyä analysointia, jotta voitaisiin kehittää täydentäviä määrällisiä ja laadullisia indikaattoreita osaksi vertailuanalyysijä. On työskenneltävä yhdessä edistyksen tiellä olevien esteiden tunnistamiseksi ja toteuttamisohjeiden määrittämiseksi. Lisäksi hankkeita on arvioitava enemmän, jotta politiikka voidaan perustaa näyttöihin.

Komissio suosittelee *eEurope 2005* -toimintasuunnitelman nykyisten toimintalinjojen jatkamista. Arvioinnissa todettiin, että tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia ja että EU:hun liittymässä olevat maat ovat valmiit hyväksymään ne. Voidaan myös odottaa, että tutkimuksen kuudennessa puiteohjelmassa edistetään *eEurope 2005* -toimintasuunnitelman toteuttamista varsinkin ohjelman tietoyhteiskuntateknologiaa koskevassa osassa.

eEurope 2005:n vaikutuksia arvioidaan perusteellisesti ja niistä keskustellaan vuoden 2004 kuluessa. Komissio pyytää jäsenvaltioita ja unioniin liittymässä olevia maita antamaan tätä asiakirjaa koskevia kommentteja ja toimimaan aktiivisesti toimintasuunnitelman tarkistamisprosessissa kesäkuuhun 2004 saakka.